

Notitie : QuickScan flora en fauna Ruimte voor Ruimte kavels te Horst aan de Maas

Datum : 13 november 2014

Opdrachtgever :

Ter attentie van :

Projectnummer : 211x07241

Opgesteld door : Ineke Kroes

Bij ruimtelijke planvorming is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de effecten die het plan zal hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving.

Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is in Nederland vastgelegd in respectievelijk de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Flora- en faunawet (FF-wet). Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), die is geïntroduceerd in het 'Natuurbeleidsplan' (1990) van het Rijk en op provinciaal niveau in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) is vastgelegd.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijk significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied (of Beschermde Natuurmonument) zijn vergunningsplichtig.

Provinciaal beleid

De provinciale groenstructuur bestaande uit Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Provinciale Ontwikkelingszone Groen (POG) zijn ruimtelijk vastgelegd in het POL. De EHS is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen de gebieden. Ook de beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot de EHS. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere

en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en op een honderdtal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit 'tabel 2', de bijlage 1 soorten van het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, de soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (tezamen tabel 3) en met alle vogels. Van deze laatste groep is een lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en een lijst met vogels waarbij inventarisatie gewenst is. Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen.

Werkwijze quickscan flora en fauna

In de quickscan zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de 'Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van LNV van september 2009.

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 9 november 2014 door een ecooloog van BRO¹ een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van de checklist aanwezigheid (inschatten mogelijke aanwezigheid vleermuizen in een Flora- en faunawet vooronderzoek) uit het Vleermuisprotocol versie 25 maart 2013. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Voor dit bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare gegevens, zoals provinciale natuurgegevens, algemene verspreidingsatlassen en enkele internetsites waaronder www.telmee.nl. Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

Beschrijving van het plangebied

Ligging van het plangebied

Het plangebied bestaat uit drie locaties in het buitengebied van de Gemeente Horst aan de Maas (Fig. 1). Bij de eerste locatie gaat het om een boomkwekerij, bij de andere twee locaties betreft het stukken weiland.

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EL&I genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

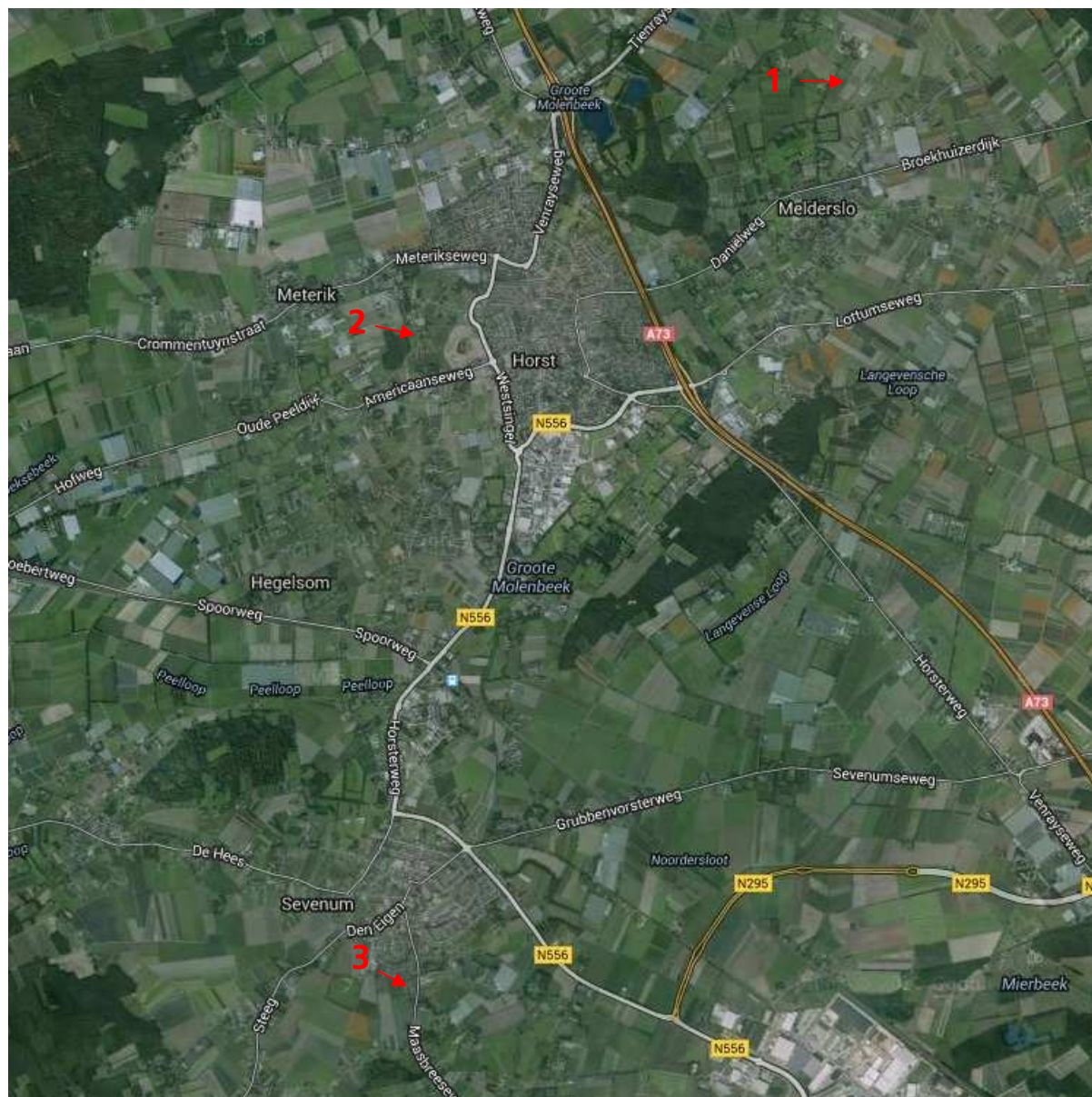
De Amersfoortcoördinaten van het midden van de drie locaties zijn:

Locatie 1: X = 203.783, Y = 387.111

Locatie 2: X = 200.211, Y = 385.007

Locatie 3: X = 200.245, Y = 379.603

De ligging van de 3 onderzochte locaties is te zien in onderstaande afbeeldingen (figuur 1 t/m 7).

Figuur 1. Ligging van de onderzochte locaties (genummerd), te weten:

1. Leeuwerweg, perceel U 351, Melderslo
2. Melatenweg, Perceel M3289 en M 3290, Horst
3. Maasbreeseweg, perceel L5, Sevenum

Fig. 2. Ligging locatie 1, Leeuwerweg, perceel U351, Melderslo, aangegeven met rode lijnen (Bron Google maps)

Fig. 3. Ligging locatie 1, Leeuwerweg, perceel U 351, Melderslo, (rood omcirkeld)

Fig. 4. Ligging locatie 2, Melatenweg, perceel M3289 en M 3290, Horst, aangegeven met rode lijnen (Bron Google maps)

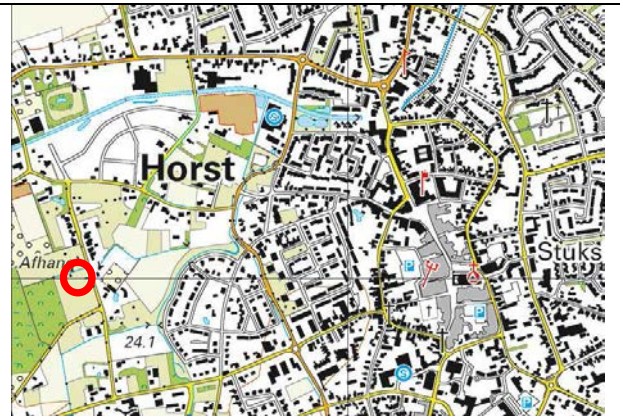

Fig. 5. Ligging locatie 2, Melatenweg, perceel M3289 en M 3290, Horst. (rood omcirkeld)

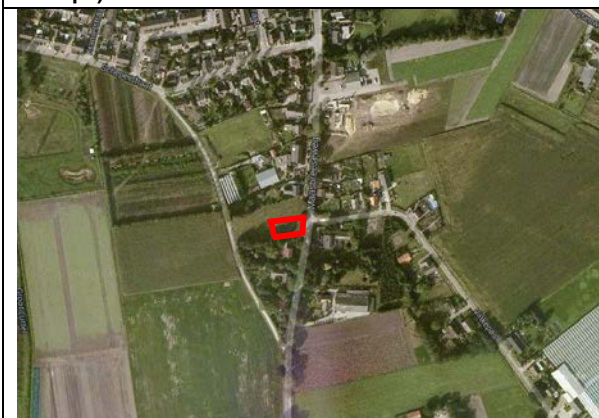

Fig. 6. Ligging locatie 3, Maasbreeseweg, perceel L5, Sevenum, aangegeven met rode lijnen (Bron Google maps)

Fig. 7. Ligging locatie 3, Maasbreeseweg, perceel L5, Sevenum. (rood omcirkeld)

Huidige situatie

Locatie 1, Leeuwerweg, Melderslo.

Dit deel van het plangebied bestaat uit een akker die gebruikt wordt als boomkwekerij. Het stuk land wordt intensief beheerd. Locatie 1 wordt ten noordwesten en ten zuidoosten omringd door velden die eveneens in gebruik zijn als boomkwekerij. Aan de zuidwestkant wordt deze locatie begrensd door een stuk braakliggend, omgeploegd terrein. Tussen locatie 1 en de Leeuwerweg ligt een droge sloot met hierlangs een rij van relatief jonge volwassen bomen. De omgeving van locatie 1 wordt gekenmerkt door weilanden, boomkwekerijen, boerderijen en landelijke wegen met bomenrijen er langs. Onderstaande afbeeldingen geven een impressie van locatie 1.

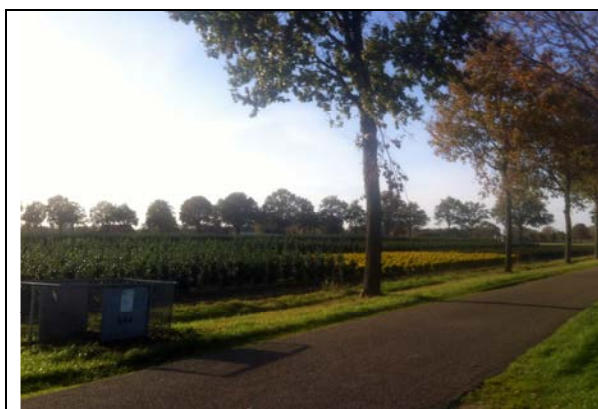

Fig 8. Plangebied, locatie 1 gezien vanaf de weg

Fig. 9. Overzicht locatie 1, foto richting het westen

Fig. 10. Droge sloot die locatie 1 scheidt van de weg

Fig. 11. Braakliggend terrein de boomaanplant van met locatie 1 op de achtergrond

Huidige situatie

Locatie 2, Melatenweg, Horst

Dit deel van het plangebied bestaat uit een paardenweide, aan de west en zuidzijde begrensd door andere paardenweiden. Aan de noordzijde ligt een kwelsloot met oranje ijzerhoudend kwelwater. Daarachter is een bomenrij met relatief jonge volwassen bomen. Daarachter begint de bebouwing met landelijk ingerichte tuinen en houtsingeltjes. Er staat een houten schuurtje met rieten dak net buiten het terrein van de locatie, wat gebruikt wordt als paardenstal. Aan de oostzijde wordt de locatie begrensd door een kwelslootje en de Melatenweg. De omgeving van locatie 2 wordt gekenmerkt door kleinschalig agrarisch gebied, metaan de noordzijde woningbouw en industrie. Ongeveer 80 m ten westen van de locatie ligt een klein bosgebiedje. Onderstaande afbeeldingen geven een impressie van locatie 2.

Fig. 12. Locatie 2, Paardenweide met kwelsloot tussen de wei en de weg

Fig. 13. Overzicht locatie 2, de paardenweide.

Fig 14. Deel locatie 2, met op de achtergrond het kleine bosje ten westen van de locatie

Fig. 15. Oranje, ijzerhoudend water in de kwelsloot aan de noordgrens, net buiten locatie 2. De oevers zijn begroeid met brandnetel en zevenblad.

Huidige situatie

Locatie 3, Maasbreeseweg, Severum

Dit deel van het plangebied bestaat uit een klein weilandje wat de sporen heeft van intensief beheer. Er staan voornamelijk onkruiden in die horen bij een bemest grasland (akkerdistel, kropbaar, ridderzuring, etc.). Locatie 3 wordt aan ten noordwesten en ten zuidoosten geflankeerd door woningbouw met tuinen, met daarin bosschages en hoge bomen. Aan de oostzijde ligt een droge sloot met hier en daar wat hemelsleutel, en een dikke boom in de berm. Aan de westzijde is grasland, met daarachter een bietenveld.

De omgeving van locatie 3 wordt aan de zuid- en westkant gekenmerkt door akkerbouw. Aan de noord- en oostkant begint het dorp Severum, Onderstaande afbeeldingen geven een impressie van locatie 3.

Fig. 15. Uitzicht op locatie 3. Foto genomen in westelijke richting.

Fig. 16. Zicht op de locatie 3. Foto genomen in oostelijke richting

Fig. 17. Droge sloot met op de achtergrond locatie 3.

Fig. 18. Hemelsleutel aan de rand van locatie 3.

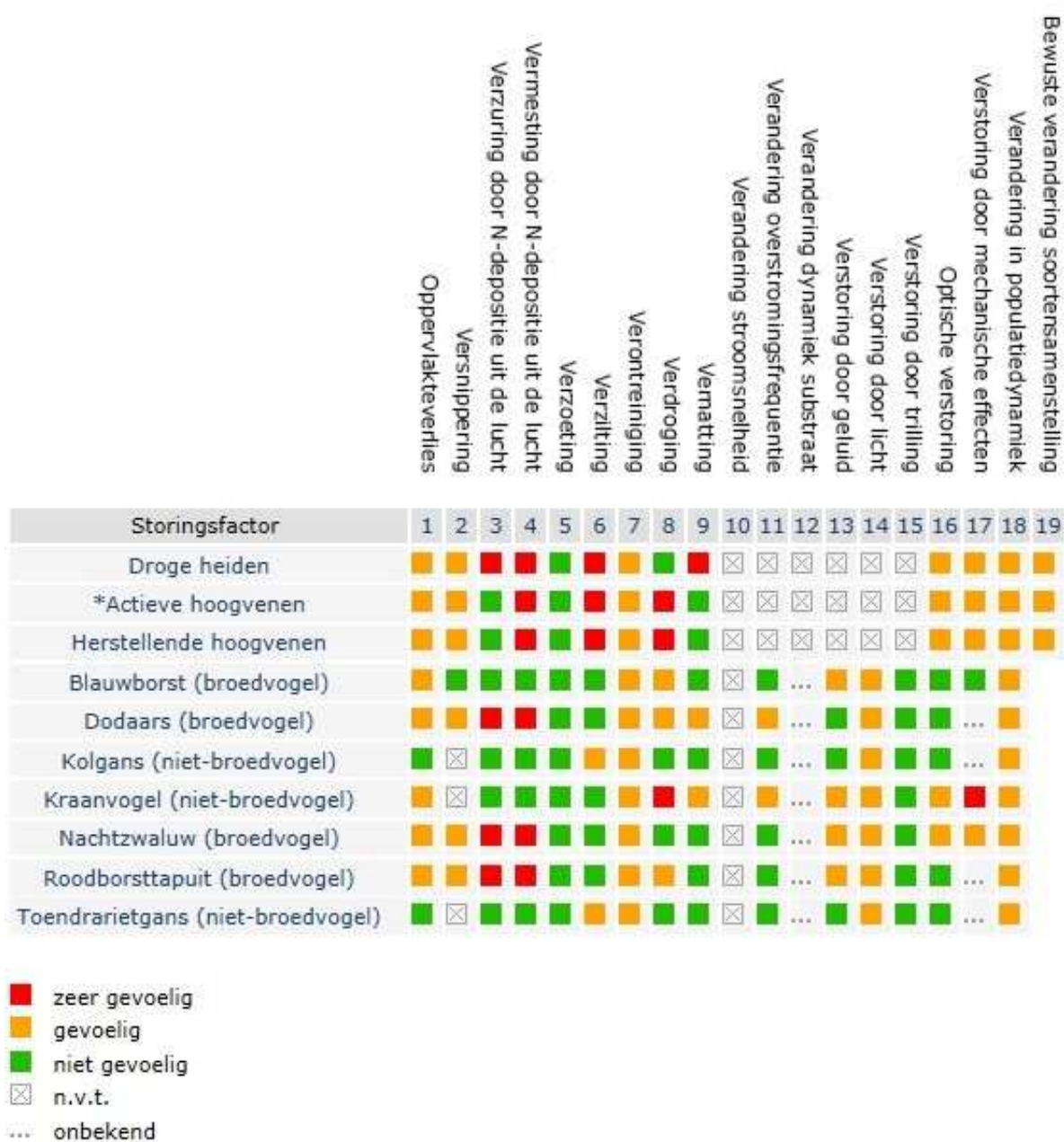
Toekomstige (geplande) situatie

De gewenste ontwikkeling betreft de realisatie van woningen. Het precieze aantal woningen en de opzet (verkavelingsstructuur) is nog niet bekend. Voor de realisatie zullen bestaande agrarische gronden bouwrijp worden gemaakt. Er zal hoogst waarschijnlijk wat vegetatie in de directe omgeving verwijderd worden en grondverzet gepleegd worden.

Toetsing gebiedsbescherming

Wettelijke gebiedsbescherming

Het dichtstbijzijnde wettelijk beschermde natuurgebied, het Natura 2000-gebied, Deurnsche Peel & Mariapeel, ligt op meer dan 7 kilometer van de dichtstbijzijnde kavel, locatie 2, Melatenweg te Horst. Dit Natura 2000-gebied is aangewezen voor een aantal habitattypen, habitatsoorten en broedvogelsoorten die onder meer (zeer) gevoelig zijn voor vermisting en verzuring door stikstofdepositie (zie figuur 19). Een eventuele toename van stikstofdepositie op het Natura2000-gebied (en overige Natura 2000-gebieden) is met de geplande ontwikkeling met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid uitgesloten.

Figuur 19. Effectenindicator Natura2000-gebied Deurnse Peel & Mariapeel (bron <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/>)

Planologische gebiedsbescherming

Alle drie locaties liggen buiten de EHS en buiten de POG (zie figuur 20 hieronder). In de planvorming voor deze ontwikkeling hoeft verder geen rekening gehouden te worden met planologische bescherming van natuurwaarden.

Toetsing Flora- en faunawet

Vaatplanten

Het plangebied, bestaand uit de drie locaties zijn intensief beheerde agrarische gronden, twee bemeste en begraaide weilanden en een boomkwekerij. Tijdens het veldbezoek zijn uitsluitend planten aangetroffen die horen bij een voedselrijke omgeving. Er zijn geen beschermde planten aangetroffen. In de ruigte- en grasvegetatie rondom de drie kavels zijn tijdens het veldbezoek eveneens geen beschermde planten aangetroffen. Gezien de aanwezige biotopen wordt niet verwacht dat beschermde soorten vaatplanten voorkomen binnen en in de directe omgeving van de locaties. Negatieve effecten voor vaatplanten worden op voorhand uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied vormt geschikt habitat voor grondgebonden zoogdieren. Diverse algemeen beschermde grondgebonden zoogdieren van tabel 1 (veldmuis, bosspitsmuis, mol, egel, konijn, vos etc.) kunnen van het plangebied gebruik maken.

Voor de uit de omgeving bekende strenger beschermde soort, de steenmarter (tabel 2) is het plangebied niet geschikt als verblijfplaats. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen van de steenmarter. Negatieve effecten voor de steenmarter worden op voorhand uitgesloten.

Effectenbeoordeling

Voor de genoemde soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en Faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Vleermuizen

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van diverse soorten zwaar beschermde vleermuizen (allen tabel 3). Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen op de drie locaties. Uit het veldbezoek blijkt dat naar verwachting op geen van de locaties zich potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen bevinden. Er staan op geen van de locaties bomen en er is geen bebouwing op de locaties zelf. Er is geen geschikt open water voor vleermuizen. Er zijn wel bomen en gebouwen in de directe omgeving, bij alle drie locaties waar mogelijk vleermuizen aanwezig kunnen zijn. De bomenrijen langs de weilanden, langs de boomkwekerij en langs de aangrenzende wegen kunnen dienen als vliegroute. De twee weilanden, (locaties 2 en 3) die beide tamelijk ingesloten liggen, kunnen dienen als foerageergebied, voor bijvoorbeeld de rosse vleermuis en de laatvlieger. Er is echter in de omgeving ruim voldoende alternatief foerageergebied voor deze vleermuissoorten.

Effectenbeoordeling

Alle drie locaties grenzen aan houtsingels, bosschages of bomenrijen. Indien tijdens de werkzaamheden gedurende het vliegseizoen voor vleermuizen (globaal maart-oktober) gebruik gemaakt wordt van nachtelijke verlichting die uitstraalt op de aanwezige bosschages, houtsingels en bomenrijen, zijn negatieve effecten voor vleermuizen niet op voorhand uitgesloten. Door tijdens de werkzaamheden uitstraling van licht op bosschages en houtsingels te voorkomen worden negatieve effecten voor vleermuizen uitgesloten.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied enkele vogels waargenomen waaronder kauw, houtduif, winterkoning, merel en koolmees. Bij gebrek aan bomen of gebouwen op de drie locaties, zullen deze soorten niet gaan broeden in het plangebied zelf. De drie locaties zijn eventueel wellicht geschikt als foerageergebied voor weidevogels.

Nestlocaties van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4) zoals roofvogels, uilen en huismus zijn niet aanwezig binnen het plangebied. De locaties vormen ook geen onderdeel van het foerageergebied van eventueel in de omgeving voorkomende soorten als huismus en buizerd.

Effectenbeoordeling

Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten is het nest, inclusief de functionele leefomgeving, jaarrond beschermd. Dit zijn een aantal roofvogels en uilen, koloniebroeders en gebouw bewonende vogelsoorten ('categorie 1-4 soorten').

Tenslotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als

die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten'). De drie locaties geven echter geen broedgelegenheid voor deze soorten.

Voor de voorgenomen ontwikkeling zal vegetatie en/of groen worden weggehaald. De nesten van vogelsoorten die hierin kunnen broeden zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode. Het is in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van deze nesten in deze periode. Voor de binnen het plangebied voorkomende vogelsoorten kan de periode tussen half maart en half augustus globaal worden aangehouden als broedseizoen. Door het verwijderen vegetatie en grondverzet buiten deze broedperiode uit te voeren, wordt het risico op verstoring van broedsels sterk verminderd. Inspectie voor aanvang werkzaamheden op aanwezige legsels of nestjongen zal verstoring sterk verminderen.

De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar. In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Indien op een locatie geen broedende of nestelende vogels aanwezig zijn, mag de aanwezige vegetatie ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden.

Vissen, amfibieën en reptielen

Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. De aanwezigheid van vissen en van voortplantingsplaatsen van amfibieën is daarmee uitgesloten. Incidenteel voorkomen van een zwervend exemplaar van bruine kikker of gewone pad (tabel 1) binnen het plangebied kan echter niet uitgesloten worden. Binnen het plangebied is geen geschikt habitat aanwezig voor reptielen, het voorkomen hiervan wordt op voorhand uitgesloten.

Effectenbeoordeling

Voor soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en Faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Beschermde ongewervelde diersoorten

Voor beschermde ongewervelde soorten heeft het plangebied weinig waarde door het ontbreken van geschikt habitat. Uit de natuuronderzoeken blijkt dat er geen beschermde soorten binnen of nabij het plangebied aangetroffen zijn. Het voorkomen van beschermde ongewervelde soorten binnen het plangebied is daarmee met voldoende zekerheid uit te sluiten.

Conclusie en aanbevelingen

- Het plangebied vormt geschikt habitat voor diverse algemeen beschermde grondgebonden zoogdieren van tabel 1 (veldmuis, bosspitsmuis, mol, egel, konijn, vos etc.). Voor de genoemde soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en Faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. De algemene zorgplicht blijft echter wel van kracht.
- In de directe omgeving van de locaties kunnen vleermuizen voorkomen. Potentieel foerageergebied en vliegroutes kunnen zich bevinden in de bosschages en houtsingels die nabij de locaties liggen. Door tijdens de werkzaamheden uitstraling van licht op bosschages en houtsingels te voorkomen worden negatieve effecten voor vleermuizen uitgesloten.

- Binnen het plangebied zijn geen nesten of geschikte nestlocaties aangetroffen van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Voor overige soorten die mogelijk in de omgeving voorkomen hebben de locaties geen waarde als foerageergebied. Negatieve effecten voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten worden uitgesloten.
- Binnen het plangebied zijn broedende vogels te verwachten in de aanwezige vegetatie, met name op locatie 1, de boomkwekerij met lage struikbegroeiing. De nesten van vogelsoorten die hier kunnen broeden zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode. Het is in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van deze nesten in deze periode. Voor de binnen het plangebied voorkomende vogelsoorten kan de periode tussen half maart en half augustus worden aangehouden als broedseizoen. Door het verwijderen van de vegetatie en het grondverzet buiten deze broedperiode uit te voeren, wordt het risico op verstoring van broedsels sterk verminderd. Inspectie voor aanvang werkzaamheden op aanwezige legsels of nestjongen zal verstoring sterk verminderen.
- Binnen het plangebied zijn geen zwaarder beschermde soorten planten, vissen, amfibieën, reptielen en overige ongewervelden (zoals bijv. zeldzame dagvlinders en libellen) te verwachten. Voor aanwezige algemeen voorkomende soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en Faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Negatieve effecten voor deze soortgroepen zijn op voorhand uitgesloten met inachtneming van de zorgplicht.
- In het kader van de algemene zorgplicht is het noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. Er zijn echter geen specifieke maatregelen nodig voor zoogdieren, amfibieën en overige ongewervelden.